KUR'AN PERSPEKTİFİNDEN DUYGUSAL ZEKÂ-DİN EĞİTİMİ İLİŞKİSİ[1]

Dr. Erdem DİRİMEŞE
Kars Fen Lisesi, Kars/TÜRKİYE
erdemdirimese@gmail.com

Prof. Dr. Halit EV
Celal Bayar Üniversitesi, İlahiyat Fakültesi, Manisa/TÜRKİYE
halitev@gmail.com

Özet

Eğitimin tek anahtar amacı akademik başarı değildir. Eğitimden bireylere topluma uyumlu olma, özerk davranabilme ve bazı temel becerilere sahip olmalarını kazandırması beklenmektedir. Yoğun bir hayat içerisinde insanlar, çocuklarının artan sorunlara karşı hazırlıklı olmalarını ve sosyal ve duygusal anlamda da başarılı olmalarını beklemektedirler. Bireyi bir bütün olarak ele alması gereken eğitimin de bu beklentilere uygun bir şekilde cevap verme sorumluluğu vardır. Bu çalışmada, İslam din eğitimi açısından Kur'an'ın insanın bütünlüğünü dikkate aldığı ve insandan duygusal zekânın yeterliklerine benzer bir gelişim beklediği ortaya konmaya çalışılmıştır. Din eğitiminin hedefleriyle duygusal zekâ yeterliklerinin ilişkili olduğu, duygusal zekânın genel eğitimde ve özellikle din eğitiminde yararlı olacağı anlaşılmaktadır.

Anahtar Kelimeler: Din Eğitimi, Kur'an, Duygu, Duygusal Zekâ

[1] Bu çalışma, birinci yazarın, ikinci yazarın danışmanlığında tamamladığı *"Din Eğitiminin Amaçları Açısından Kuran'da Duygusal Zekâ"*, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir, adlı doktora tezinden yararlanılarak hazırlanmıştır.

THE RELATIONSHIP BETWEEN RELIGIOUS EDUCATION AND EMOTIONAL INTELLIGENCE FROM PERSPECTIVE OF THE QURAN

Abstract

Academic achievement is not the only purpose education. From education, the individuals are expected to bring in society to be compatible, able to act autonomously and to have some basic skills. People in a busy life, are waiting for theirs children be prepared for increasing problem both socially and emotionally to be successful. The individual as a whole needs to address these demands of education has a responsibility to respond in an appropriate manner. In this study, in terms of the Islamic religious education, The Quran, which takes into account the integrity of people and have come to expect similar development of emotional intelligence competencies of people have tried to put forward. The aims of religious education to be related with emotional intelligence competencies and emotional intelligence in general education and is understood to be useful for especially religious education

***Keywords**: Religious Education, Quran, Emotion, Emotional İntelligence*

1. Giriş

Davranışçı yaklaşımın öğrenmenin doğasını yeterince açıklayamaması, zamanla bu konuda hem anlama, algılama, düşünme, duyuş ve yaratma gibi bilişsel süreçlerle ilgili kavramların öne çıkmasını, hem de öğrenme sürecinde duyuşsal yönün dikkate alınmasını gerektirmiştir (Açıkgöz, 1995). Artık duyguların zihinsel yaşamın bir parçası olarak görülürse eğitilebileceği

anlayışıyla (Radford, 2003), öğrencilere duygusal gelişim ve sosyal yeterliklerini artırmak için eğitim imkânları sunmanın gerektiğine inanılmaya başlanmıştır (Graczyk ve arkadaşları, 2000).

Bireyin gelişim ve sosyal yeterliklerinin kazanılmasına yönelik amaçlı bir eylem olarak eğitim, insana kendini gerçekleştirme çabasında bir takım zihinsel, bedensel, duygusal ve toplumsal yetenekler, davranışlar ve bilgiler kazandırılması yönündeki etkinlikler olarak kendini ortaya koyar (Goleman, 2004; Gömleksiz ve Ülkü Kan, 2012; Bahman ve Maffini, 2008). Eğitim alanında yeni bir teori olması bakımından duygusal zekâ, hem bu amaç doğrultusunda hem de bireyin akıl, kalp ve ruh yönünden sağlıklı büyüme ve gelişmesine katkı sağlamak bakımından oldukça önemli görünmektedir (Novick, 2002). Bu anlamda duygusal zekâ ile eğitim arasındaki ilişkinin eğitimin her alanı ve kademesi için geçerli olduğu söylenebilir (Yeşilyaprak 2001).

Duygusal zekâda eğitimin amacı; okulların öğrenciyi sınıfta bir bütün olarak ele alıp aklını ve kalbini birleştirerek nasıl eğitilebileceğine dair bir vizyon geliştirmek böylece gençlerin duygularının bilincinde olması, kendilerine karşı pozitif bir bakış açısına sahip olmaları, diğer insanlarla iyi geçinmeleri, problem çözme yeteneklerini geliştirebilmeleri ve stresle daha kolay başa çıkabilmeleridir (Stein, 2003).

Hamburg'a (1992) göre, okuldan doğru bir şekilde yararlanmanın yolu, doyumu erteleyebilme, uygun bir biçimde sosyal sorumluluk üstlenebilme, duygularını kontrol altında tutabilme, iyimser bir bakış açısına sahip olabilmektir. Bir başka deyişle duygusal zekâ becerilerine sahip olmaktır.

Duygusal zekâ kuramıyla ilgili ilk fikirlerin batı toplumlarında ortaya çıkmış olması, o toplumlarda bilgiye yüklenen anlamla yakından ilgilidir. Batılı toplumlar teknolojiyi seküler bilgiyle geliştirdiklerini düşünürken, zamanla ruhsal ve ahlaki yönden eksikliğin farkına varmaya başlamışlardır. Çünkü bilgi onun yanında iyi ve kötü gibi değerlerin anlaşılması ve benimsenmesiyle anlam kazanabilir (Sahadat, 1997). Fakat önemli olan bunun nasıl başarılabileceği meselesidir. Her zaman yapıldığı gibi eksikliği hissedilen konuda yeni bir ders

mi ihdas edilmelidir? Yoksa var olan derslerin yöntem ve yaklaşımlarında yapılabilecek olan değişiklikler ve geliştirmelerle bunu başarmak mümkün olabilir mi?

Goleman, (2004) duygusal zekânın eğitime uygulanmasında, yeni bir ders yerine müfredatta var olan derslerden ve konularından duygular ve sosyal hayatla ilişkili olanları harmanlamanın faydalı olacağını belirtmektedir. Bu açıdan bakıldığında din dersinin, programlarda yer alan dersler arasında, eğitimi bireysel, sosyal, ahlaki ve ruhsal yönüyle ele almasından dolayı daha anlamlı olabileceği düşünülebilir. İnsanı bir bütün olarak ele alan din eğitiminin insanın akıl gücüyle birlikte kalbiyle düşünme ve davranma becerisi kazandırmayı hedeflediğini söylemek mümkündür (Kılıç, 1999).

Din eğitimi teorilerinde duyguların önemine dikkat çekilmekle birlikte onların eğitime dâhil edilmesinde pek başarılı olunamamıştır. Çünkü bazı eğitim teorisyenleri duyuşsal boyutun eğitimde dikkate alınmasını bir hata olarak değerlendirmiş, din eğitiminde kavramsal anlamanın önemli olduğunu öne sürmüşlerdir. Bu nedenle din eğitiminde bilişsel boyut öne çıkarılmıştır. Ancak duygularla ilgili yeni araştırmaların ortaya çıkmasıyla bu düşünce değişmeye başlamıştır. Geçmişte din eğitiminin duygusal boyutu, ritüeller, sanat, hikâye anlatımı ve metin okuma gibi daha dolaylı bir şekilde ele alınmışken günümüzde onarıcı bir duygusallık vurgulanmakta ve bunun için kesin bir dil ve sonuç odaklı bir yapı geliştirilmeye çalışılmaktadır. Duygulanıma varoluşsal bir bakış açısı, din eğitimi ve duygu ilişkisi açısından önemli bir boyuttur. Böyle bir bakış açısı, din eğitiminin doğasının sadece bilinç olarak görüldüğü engelleyici bir yapının değil, duyguya akılcı bir yaklaşımın vurgulanması olarak nitelenmektedir (Markuly, 2006).

Günümüzde din eğitimiyle ilgili batıda yapılan çalışmalarda, din eğitiminin duygusal zekâ ile ilişkisi açıkça vurgulanmaktadır. Din eğitiminin hedefleri ile duygusal zekâ becerileri arasındaki ilişkinin duygusal zekâ yeterliklerinde görülebileceği yine bu çalışmalarda belirtilmektedir (Markuly, 2006).

Duygusal zekâ yeterlikleri ile ahlak eğitiminin, dolayısıyla din eğitiminin hedefleri arasındaki ilişki açıkça ifade edilmiştir. Elias ve arkadaşlarına göre (2008), ahlak eğitiminin hedeflerinden biri olan sorumluluk, zaman ve görev yönetimi, izleme ve organizasyon becerilerini içermektedir. Saygı, empati ve davranışlara sosyal yaklaşımı, dürüstlük ise öz-farkındalık ve iletişim becerilerini içermektedir. Toplumsal hedef olan iyi vatandaşlık ise problem çözme, karar verme, grup ve takım çalışmalarıyla beraber çatışma çözümü becerilerini içermektedir.

Konu, İslam dininin eğitim anlayışı ve onun temel kaynağı Kur'an'ın, insanın sahip olmasını beklediği manevi ve ahlâki kişilik özellikleri ile ilişkilendirildiğinde temel eğitim düşüncesinin, insan zihnini arındırmak, ona kesin bilgiyi kazandırmak ve insandaki bütün kabiliyetleri ele alan ve hepsine birden hitap eden bir anlayışı içerdiğini söyleyebiliriz. İslamiyet'in ahlâkla ilgili ilkelerinin kişinin temel eğilimlerine ve duygularına dayalı olması, eğitimin bu yapıyı dikkate almasını zorunlu kılmaktadır. Bu nedenle de din eğitimi sadece bir öğretim faaliyeti olarak görülmemelidir. (Bilgin ve Selçuk, 2000; Armaner, 1973).

İnsanın yaratılışında kendisine öğretilen bilginin sadece zihinsel bilgi olmadığını savunan Ashraf (1985), eğitimin insandaki zekâ, heyecan ve duygu boyutlarını birlikte ele almak durumunda olduğunu belirtir. Allah insana kişiliğinin her yönüyle gelişmesi için yaratılışının mahiyetini bildirmiş ve bunu anlaması için gerekli olan tüm doğal kanunları ilham etmiştir. Bu nedenle modern dünyada din eğitimi, insanın sosyal ya da çevresel bölünmüşlük anlayışına karşı Allah'ın verdiği tabiatının bütünlüğü içinde eğitilmesi anlayışıyla ele alınmalıdır (Sahadat, 1997).

Meseleye hem genel eğitim hem de din eğitiminin genel amaçları açısından yaklaşıldığında; Kur'an'ın öngördüğü eğitimde, zihnin eğitimi kadar kalbin eğitimi, bir başka deyişle bilişsel güçlerle beraber duygusal yapının eğitiminin son derece önemli olduğu görülecektir. Kur'an'da eğitimin temel amaçlarından biri, insanın arzu ve dürtüleri üzerinde denetim mekanizmaları

oluşturacak bir değerler programı ile aşırılıklardan uzak, dengeli ve sağlam bir kişilik yapısı oluşturmaktır (Hökelekli, 2007).

Bu çalışmada; manevi ve ahlâki bir varlık haline gelebilmesi için din eğitiminin bireyde gelişmesini istediği kişisel ve sosyal beceriler ile duygusal zekâ yeterliklerinin ilişkili olduğu düşüncesinden hareketle, duygusal zeka-din eğitimi ilişkisi, Kur'an ayetleri çerçevesinde ele alınıp açıklanmaya ve analiz edilerek değerlendirilmeye çalışılmıştır.

2. Yöntem

Bu araştırmada din eğitiminin amaçları konusunda yapılan çalışmalardan hareketle amaçları ve Duygusal zekâ yeterlikleri ile ilgili Kur'an ayetlerini tespit etme amacıyla içerik analizi yöntemi kullanılmıştır. Bu yöntem sözel, yazılı ve diğer materyallerin nesnel ve sistematik bir şekilde incelenmesine olanak tanıyan bilimsel bir yaklaşımı ifade eder (Tavşancıl ve Aslan, 2001). Smith'e göre (1975) içerik çözümlemesi, mevcut verileri özetleme, standardize etme, karşılaştırma ya da başka bir biçime dönüştürme araçlarıdır (Aktaran: Öğülmüş, 1991).

Bundan sonraki bölümlerde öncelikle duygusal zekâ yeterlikleri ile din eğitiminin amaçlarının ilişkisinin nasıl kurulduğu üzerinde durulacak, daha sonra da bu amaçlar altında söz konusu yeterlikler Kur'an ayetleri çerçevesinde incelenecektir.

3. Din Eğitiminin Genel Amaçları ve Duygusal Zekâ Yeterlikleri

Duygusal zekâ, esas olarak iki yeterliğin bileşkesidir. Bunlardan biri, "kişisel yeterlikler" diğeri de "sosyal yeterlikler"dir. *Kişisel yeterlikler*, duygusal farkındalık, kendini değerlendirme ve özgüven alt yeterliklerinden oluşan **kendiyle ilgili farkındalık**; kendini kontrol, güvenirlik, vicdanlı olma, yeniliklere açık olma ve uyum yeteneği alt yeterliklerinden oluşan **kendini yönetme**; başarı güdüsü, bağlılık, girişimcilik ve iyimserlik alt yeterliklerinden

oluşan **motivasyon** yeterlikleridir. *Sosyal yeterlikler* ise, diğer insanları anlamak, başkalarını geliştirmek ve hizmete yönelik olmak alt yeterliklerinden oluşan **empati**; iletişim, etki yaratma ve etkileme, çatışma yönetimi, işbirliği, ekip çalışmasına yatkınlık, liderlik ve ilişki kurma alt yeterliklerinden oluşan **sosyal becerilerdir** (Goleman, 2004).

Özünde bir değerler eğitimi olan din eğitiminin hedefleri belirlenirken duygusal zekâ yeterliklerinin her birinin ayrı birer hedef olarak ele alınması mümkündür. Bu makalede din eğitiminin genel hedefleri; *bireyin manevi ve ahlâki bir varlık haline gelmesi* ile *bireyin sosyal ve ahlâkî değerleri kazanmasının sağlanması* şeklinde iki ana başlıkta ele alınmıştır. Buna göre beş temel duygusal zekâ yetkinliğinden, *kendisiyle ilgili farkındalık, kendini yönetme* ve *motivasyondan* oluşan kişisel yeterlikler din eğitiminin *bireyin manevi ve ahlâki bir varlık haline gelmesine* yönelik hedefiyle; sosyal yeterlik olarak ifade edilen *empati* ve *sosyal beceriler* ise, din eğitiminin *bireyin sosyal ve ahlâkî değerleri kazanmasının sağlanması* hedefiyle ilişkilendirilmiştir. Bu tür bir ilişkilendirme din eğitiminde özellikle duyuşsal hedefler bağlamında karşılık bulmaktadır.[2]

3.1. Bireyin Manevi ve Ahlâki Bir Varlık Haline Gelmesi

3.1.1.Kendiyle İlgili Farkındalık Yeterliği ve Din Eğitimi

Kur'an, insanın ham yeteneklerini işlemeyi, eksikliklerini bilip *kendini fark etmesinin* önemini ortaya koymaktadır (Şems 91/7-10; Hac 22/46; Muhammed 47/24). Bu, bilişsel olduğu kadar duyuşsal bir farkındalığı da içermektedir. Duygusal zekâda bu yeterliğin alt boyutlarından biri de *duygusal*

[2] Din eğitiminin hedefleri konusunda Selahattin Parladır'ın *"Din Eğitiminde Hedefler"* makalesi temel alınmıştır. Ayrıca Sharif'in *"Eğitimde İslami Hedefler"*, (Çev. Ali Özer) makalesinden; Hacer Ev'in *"Hadislere Göre Din Eğitiminin Amaçları (El-Edebül Müfret Örneği)"* makalesi ve *"İbn Haldun'un Eğitim Görüşü"* adlı doktora çalışmasından; Bülent Çelikel'in, *Fazlur Rahman'ın Eğitim Anlayışı* (Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi) ve *Gazâlî ve Eğitim* adlı çalışmalarından yararlanılmıştır.

farkındalıktır. İnsanın kendisini etkileyen duygularını fark etmesi doğru düşünme ve davranabilmesinin temelidir. Kur'an, insanı etkileyen, öfke, korku ve kaygı gibi olumsuz duyguları tanıtmaktadır (Muhammed 47/16;Casiye 45/23; Araf 7/201). Din eğitiminin öfke, korku, kaygı, şiddet gibi kötü vasıflar ile çekingenlik, sevinç, keder gibi duyguların yanında arzu ile davranış arasındaki ilişkiyi fark etme hedeflerinin bu yeterlikle ilişkilendirilmesi mümkündür.

Duygusal zekânın *kendini değerlendirme* yeterliği ise, benzer bir şekilde hem Kur'ân'ın önemle üzerinde durduğu bir nitelik olarak değerlendirilebileceği gibi hem de din eğitiminin hedefleri arasındadır (Kıyamet 75/14; Enam 6/40; Haşr 59/18; İsra 17/14). Bireyin, iç kontrolü üstün değerlerle sağlayabilen muhasebe ve murakabe gibi vasıflara sahip olma becerilerini kazanması; öz değerlendirme, öz eleştiri yapabilme ve davranışlarını bu doğrultuda şekillendirebilme hedefleri bu yeterlikle ilişkilidir.

Kendiyle ilgili farkındalığın bir diğer alt yeterliği olan *özgüven*, Kur'an'da yer alan bir beceri olup, öneminin vurgulandığı anlaşılmaktadır (Fetih 48/26; Maide 5/54;Âl-i İmran 3/139; Tevbe 9/40). Din eğitiminin duyuşsal-kişisel hedeflerinden biri arzu ile davranış arasında düzenleyici bir unsur olarak aklın bilgi yoluyla düşünce yeteneğini geliştirme ve böylece özgüvene ulaşmadır. Bu hedefin özgüven yeterliğiyle ilişkili olduğu görülmektedir.

Kur'ân'da vurgulanan düşünme, tefekkür ve akletme, duygusal zekâ yeterliklerinden olan *farkındalıkla* ilişkili olarak değerlendirilebilir. Din eğitiminin fıtrata uygun bilme-düşünme yeteneğinin geliştirilmesi, insanın kendi istek ve arzularını bilmesi, bunları giderecek kabiliyetlerini iyi ve ideal olacak şekilde öğrenmesi hedefinin de bu yeterlikle ilişkili olduğu söylenebilir.

3.1.2. Kendini Yönetme ve Din eğitimi

Kendini yönetme duygusal zekânın ikinci kişisel yeterliğidir. Kişinin kendini kontrol ve denetlemesini içeren kendini yönetme becerisi hayatta birçok başarı için önemli kabul edilen, din ve dolayısıyla din eğitimiyle de ilişkili olduğu düşünülen bir yeterliktir (McCullough ve Willoughby, 2009). Kendini

kontrol, güvenirlik, vicdanlı olma, yeniliklere açık olma ve uyum yeteneği alt yeterliklerini içermektedir. Kur'an'da insana ilahi bir gözlem ve kontrol altında tutulduğu bildirilmektedir (Beled 90/10). İnsana doğru ve yanlışın gösterildiği, onun duyularla donatıldığı, kendini izleme ve gözleme yoluyla doğruya yönelmesi ve kendini öz denetim altında tutması istenmektedir (İnsan 76/3).

İslam'da insana kendi sorumluluğu verilmiş ve aklıyla düşünebileceği bir alan bırakılmıştır. İnsan, kendini yönetme gücünü kullanacak ve kararlarını kendisi verecektir (Âl-i İmran 3/20). Kendisini yönetmeyi beceremeyen kişinin yanlışa yönelmesi ise olası bir durum olarak bildirilmektedir (Maide 5/30). İslam insana kazandırmayı amaçladığı değerlerle, onun yanlışa yönelmekten alıkoymaya çalışır. Dini değerler, insanın özündeki kabiliyetlerin açılımını sağlayan ve onun yapısına uygun olarak düzenlenmiş anahtar görevi yapmaktadır (Parladır, 1995).

Din eğitiminde bireye kazandırılması hedeflenen kişisel becerilerin, kendini yönetme yeterliğiyle ilişkili olduğunu söylemek mümkündür. Buna göre; öfke, korku, kaygı, şiddet, çekingenlik, sevinç, keder gibi duygularını fark edip bunları yolda tutabilecek erdemleri kazanma ve hayatında her türlü aşırılıktan uzak durma becerisi kazanma; ahiret düşüncesini davranışlarını düzenleme ve denetleme mekanizması haline getirme; madde kullanımından uzak duracak iç kontrol becerisi kazanma hedefleri kendini yönetme yeterliğiyle ilişkilendirilebilir.

Kur'an, nefse hâkim olma becerisini irade eğitimiyle sağlamayı, kişinin kendini kontrol edebilmesi için çeşitli beceriler kazandırmayı amaçlamaktadır. Allah'ın her zaman ve her yerde kendisini gördüğü inancıyla ve ahiret bilinciyle duygularını, istek ve arzularını kontrol etmek, dünyanın esiri olmamak, kötülükten uzak durmak İslam'ın bu beceriyi kazandırmak için ortaya koyduğu hedeflerdir (İsra17/18-19; Sad 38/26; Âl-i İmran 3/134;İsra 17/36). Öz saygı, öz değerlendirme ve kendini gerçekleştirme gibi becerileri kazanarak davranışlarında denge ve uyum içinde olma; öfke, korku, kaygı, şiddet, çekingenlik, sevinç, keder gibi duygularını fark edip, bunları yolda tutabilecek

erdemleri kazanma ve hayatında her türlü aşırılıktan uzak durma becerisi kazanma hedefleriyle din eğitiminde bu yeterliğin kazanılması amaçlanmaktadır.

Kendini yönetme yeterliğinin bir diğer alt boyutu *güvenirliktir*. Kur'an, insanı, doğru, dürüst, ahlâklı ve güvenilir olma gibi evrensel değerler konusunda eğitmeyi de amaç edinmiştir (Âl-i İmran 3/76-77;Hûd 11/112; Şuara 26/178). Din eğitiminin, kişide genel olarak iyilik sağlayabilecek, doğruluk, eşitlik, sevgi, dostluk gibi temel ilke ve erdemlerin işler hale gelmesi hedefi bu yeterlikle ilişkilidir.

Vicdanlı olma hem duygusal zekânın bir yeterliği hem de emirlerinde ve ibadetlerin sosyal boyutunda bu beceriye dikkat çeken Kur'ân ahlâkının gereğidir (Bakara 2/177).İnsanların iç dünyalarına önemli ilkeler veren din, vicdanı harekete geçiren önemli bir olgudur. Bu ilkelerin insanın hayatına yerleşmesi ise ruh durumunun gelişmesini sağlar (Armaner, 1967). Özgeci ahlâk (başkasının iyiliği için gerçekleştirilen davranış, beklentisiz başkalarına yardım etme ve yarar sağlama davranışı) ve değerlerin kazanılmasını içeren hedefleriyle birlikte vicdanlı olma hedefinin din eğitiminde bu yeterlikle ilgili önemli bir hedef olduğu anlaşılmaktadır.

Parladır'a göre (1995), Kur'an'ın önlemeye çalıştığı psikolojik durumlardan biri de insanların olayları değerlendirmede, mevcut zihni birikimlerini, üstüne bir şey konulamayacak biçimde yeterli ve tam olarak görmeleri, öğrenme ve araştırmaya karşı direnç göstermeleridir (Muhammed 47/24;Yunus 10/42-43). İslam'ın getirdiği yeniliğe karşı duranların sahip oldukları yanlış duygular nedeniyle bunu yaptıkları ifade edilmiştir (Neml 27/14). *Yeniliklere açık olma* alt yeterliği, insanı bireysel ve toplumsal açıdan gelişim ve onların yararına olacak şekilde bilgiyi aramaya teşvik eden Kur'an âyetleriyle ve bunu hem bilişsel hem de duyuşsal olarak hedef kabul eden din eğitimiyle ilişkilidir.

Kendini yönetme yeterliğinin son alt boyutu olan *uyum yeteneğinin*, Kur'an'ın insana kazandırmak istediği önemli bir beceri olduğu ilgili âyetlerde görülmektedir (Hadîd 57/ 27;Rum 30/30). Yavuz (1983), sağlıklı bir uyumun

insanın hem iç hem de dış uyumunu kazanmasına yönelik olduğuna dikkat çekerek, bireyin bu sayede çevresindeki dini yaşayışa, gelenek ve göreneklere, duygu, düşünce ve tutumlara uyum gösterebileceği ve uygun davranışı ayarlayabileceğini belirtir. İnsan fıtratına uygun olarak, insan içinde bulunduğu eğitim sisteminin etkisine uyum sağlayacaktır. Çünkü yaratılıştan çevre ile bütünleşmeye elverişlidir (Bilginve Selçuk, 2000). Din eğitiminde insanın bireysel ve sosyal, üstün istek ve duygularının gelişmesi ve böylece onların içselleştirilerek insanda davranışların merkezi haline gelmesi hedefi ile uyum yeteneği arasında ilişki olduğu, kendini kontrol etme becerisi kazanarak davranışlarında denge ve uyum içinde olma hedefinin de bu yeterliğe benzerlik gösterdiğini söylemek mümkündür.

3.1.3. Motivasyon Yeterlikleri ve Din Eğitimi

Kişisel yeterliklerin sonuncusu, *başarı güdüsü, bağlılık ve girişimcilik* alt boyutlarından oluşan motivasyon yeterliğidir. Kur'an'da fizyolojik ihtiyaçlarla psikolojik güdüler arasındaki ilişki, ödül ve ceza kavramının da temelini oluşturmaktadır. Kur'an'da motivasyonla ilgili birçok âyet olduğu görülmektedir. Bu ayetlerden anlaşıldığı üzere din insanı yüksek ideallere yönlendirmeye çalışmaktadır (Zümer 39/10;Yûnus 10/105; Âl-i İmrân 3/15; Nisâ Suresi 4/57). Alawneh (1998), İslam eğitim sisteminde tergib (teşvik etme, özendirme) ve terhib (korkutma,sakındırma), havf (korku) ve reca (ümit) şeklinde bu güdülere yer verildiğini ifade etmektedir.

Kahraman, Mutlu ve Arslan'ın (2011), araştırmalarında İslam inancı ile başarı güdüsü kişisel özelliklerinin anlamlı bir şekilde ilişkili olduğu tespit edilmiştir. Başarı güdüsü, din eğitiminin bencil ve sosyal isteklerini iyilik, güzellik ve din gibi üstün değerlerle kontrol altına alabilme ve böylece kemale ulaşarak mutluluğa ulaşma hedefiyle ilişkilidir.

İnsanı iyi davranışa yönlendirmeyi ve üstün bir ahlâk kazandırmayı amaçlayan Kur'an, Allah'a ve onun emirlerine bağlı olmaya çağırmaktadır

(Bakara 2/148). İslam dini, itaat ve disiplini insanın kendini, içgüdülerini ve isteklerini ayarlama vasıtası olarak kabul eder. O, bunları öğretirken gerçek insanî oluşu hedeflemektedir (Yavuz, 1998). Horozcu'nun (2010), yaptığı çalışma sonucuna göre, dine bağlılık ve maneviyatın, ruh ve beden sağlığını olumlu yönde etkilediği, intihar riskini azalttığı görülmüştür. Din eğitiminin duyuşsal-kişisel hedeflerinin içselleştirilebilmesi ve özgeci istek ve duyguların kişinin davranışlarında bir motiv haline gelebilmesi böyle bir bağlılığın kazandırılmasıyla mümkün olabilir.

Girişimcilik yeterliğinin, Kur'an'da bir işe başlanması, bir girişimde bulunulmasının istendiği hatta bunun bir görev olarak bildirildiği mesajıyla benzer nitelikleri taşıdığı söylenebilir. Din eğitiminin insanın evrensel değerlere kendi dinî bilgi ve bilinçleriyle katılma; dürüstlük, güvenirlik, erdemlilik gibi değerlerin kazandırılması ile bu özelliklere sahip bireylerin üretim yeterliğiyle meslek hayatına hazırlanması hedefleriyle girişimcilik yeterliğini ilişkilendirmek mümkündür. İnsanların tüm olumsuz şartlarda dahi iyimserliğini bırakmaması gerektiğini belirten âyetlerin, iyimserlik yeterliğiyle ilişkili olduğu açıktır (Bakara 2/214; Araf 7/203; Yusuf 12/83). Din eğitiminde davranışlarını dinin ve ahlâkın değerleri içinde doğru çizgide tutma yeteneği kazanma hedefinin iyimser yaklaşımı desteklediği söylenebilir.

Bilgin'e göre (2001), din eğitimi zorunlu olarak sosyal bir eğitimdir. Doğru bir sosyalleşmede insanın kabiliyetlerinin sosyal çevre tarafından uygun olan iyi ve ideal şekli vermeye çalışmasıyla mümkündür. Din insanı öncelikle gerçek ve değerlerin bilgisine sahip kılmak ve sonra bu değerlerin insanda medeni bir şekil almasını sağlayacak becerilerle donatılmasını hedeflemektedir (Parladır, 1995). Bu anlamda din eğitimi, bireysel ahlâkın yanında sosyal ahlâki değerlerin kazanımını da hedeflemektedir. Duygusal zekânın sosyal yeterlikleri empati ve sosyal beceri yeterliklerinden oluşmaktadır.

3.2. Bireyin Sosyal ve Ahlâkî Değerleri Kazanması Amacı

3.2.1. Empati Yeterlikleri ve Din Eğitimi

Din eğitiminde empati önemli bir konu olarak ele alınmıştır (Batar, 2011). Duygusal zekâ kuramının anahtar niteliğindeki sosyal beceri yeterliklerinden biri olan empati, başkalarının hislerini anlayabilmek, onların bakış açısından görebilmek ve insanların konu hakkındaki farklı düşüncelerine saygı göstermek anlamına gelir (Goleman, 2004). Bu eğitimin önemli odak noktalarından biri de ilişkilerdir. İlişkilerde hem dinlemeyi, hem de sormayı bilmek; birinin söylediği ve yaptığıyla, buna karşı kendi tepki ve yargılarını ayırt etmek; öfkeli ya da edilgen olmaktansa, kendini ortaya koyabilmek; işbirliği, anlaşmazlık çözümü ve uzlaşarak bir yol bulma sanatlarını öğrenmek önemli unsurlardır (Goleman, 2004). Dinin sosyal ilişkilerdeki tavrı empati becerisiyle ilişkilidir. Onun hayırseverlik, başkalarına karşı davranışlara dikkat etme gibi teklifleri bu bağlamda ele alınabilir. Diğer dinlere mensup olanlarla yani ötekiyle ilişkiler açısından da nasıl davranılması ile ilgili Kur'an'ın teklifleri önem arz etmektedir.

Empati hem Kur'an'ın hem de din eğitiminin önemle üzerinde durduğu becerilerden biridir. Kur'ân-ı Kerim'de, insanın sosyal ahlâki değerler kazanmasına yönelik temel ilkeler empati becerisini gerektirmektedir (Âl-i İmran 3/159;Bakara 2/273, 267). Diğer insanları anlayabilme ve başkalarını geliştirebilme empati yeterliğinin alt boyutlarındandır. Kur'an'da iyi mümin olma, erdemli değerlere sahip olma, toplum olarak kötülükten uzak durma ve uzaklaştırmanın başkalarını geliştirme becerisiyle ilişkili olduğu görülmektedir (Al-i İmran 3/103-104). Hizmete yönelik olabilme yeterliği ise Kur'an (Beled 90/17-18) ve din eğitimi açısından oldukça anlamlıdır. Allah'ı sevmenin insanı sevmekle, Allah'a hizmetin insana hizmetle olacağına inanmayı pekiştirme etkinliği olarak, din eğitimi bir insanlık eğitimidir (Bilgin, 2001).

Din eğitiminde empati yeteneği gelişmiş, başkalarını anlayan, geliştiren, çatışmaları yönetebilen, ilişki ve iletişimi doğru değerler üzerine kuran bireyler yetiştirilmesi hedeflenmektedir. Empati yeterliğinin alt boyutları olan diğer

insanları anlama, başkalarını geliştirme, hizmete yönelik olma becerilerinin din eğitiminin hedeflerine benzerlik gösterdiği görülmektedir.

3.2.2. Sosyal Beceriler ve Din Eğitimi

Duygusal zekânın sosyal beceriler yeterliği, Kur'an'ın, insanları manevi ve ahlâklı kılmak amacıyla kişisel becerilerle beraber sosyal becerilerinin de geliştirilmesi amacına benzerlik göstermektedir. İnsanın manevi gelişimiyle beraber ahlâk ve sosyal gelişimini amaçlayan din eğitimi açısından da sosyal beceriler önemli bir konudur. Sosyal beceri yeterliği iletişim, etki yaratma ve etkileme, çatışma yönetimi, işbirliği, ekip çalışmasına yatkınlık, liderlik ve ilişki kurma alt yeterliklerinden oluşmaktadır. Bu becerilerin eğitimle kazandırılması beklenen davranışlar olduğu görülmektedir. Dolayısıyla din eğitimiyle de ilişkili olduklarını düşünmekteyiz.

Kur'an'da insanın anlayış zenginliğiyle önyargılardan uzak olarak başkalarını anlaması ve sosyalleşmesinde iletişimin önemi vurgulanmaktadır. Ayrıca O, insanla Allah arasında bir iletişim olmakla da bunu göstermektedir. Kişinin doğru bir iletişim becerisi kazanması din eğitiminde belirlenen hedeflerden biridir. İletişim yeterliğinin din eğitiminin bu hedefi açısından da Kur'an'da vurgulanan bir unsur olduğu anlaşılmaktadır.

İnsan hem etkilenen hem de etkileyen bir varlık olarak başkalarını etkileyerek geliştirme yeteneğine sahip olarak yaratılmıştır. Kur'an'ın kendisi bizzat insan üzerinde etki yaratma ve etkileme amacındadır ve bu beceriyi vurgulayan mesajlar taşımaktadır (İsra 17/28; Nahl 16/125; Nisa 4/63). Kur'an, öğrenmeyi, anlamayı ve kazanılan bilgileri başkasına öğretmeyi teşvik eder. İnsanın doğru bir kültür açısından yeteneklerinin geliştirilmesi gerekmektedir. Din eğitiminde doğru bilgiye ulaşarak, kişinin hem kendini hem de başkalarını mutluluğa ulaştırma becerisi kazanması hedefinin, duygusal zekânın etki yaratma ve etkileme yeterliği ile ilişkili olduğu görülmektedir.

Çatışma yönetimi becerisi kazanmayla ilgili olarak Kur'an'da kötülüklerin güzel tavırla önlenmesi, düşmanlıkların giderilerek dost olunması,

inananların kardeş olduğu ve kardeşler arası çatışmanın olmaması, kusurların affedilmesi ve bunu başarabilen kişinin mükâfatının Allah katında olacağı belirtilmektedir. (Fussilet 41/34-35; Hucurat 49/10; Şura 42/37, 40)

İşbirliğine örnek olarak, günümüzde yaygınlaşmaya başlamış olan "hayat boyu öğrenme" anlayışı, Kur'an'ın Allah ve insan tasavvuru içerisinde önemli bir yer tutar (Maide 5/2). Hökelekli'ye göre (2007), Allah, yarattıklarıyla süreklilik arz eden, kesintisiz bir bağ ve ilişki içerisindedir (Rahman 55/29). İnsandaki olumlu yetenekleri geliştirip, dengeli bir kişilik ve sağlam bir karakter yapılmasının gerçekleştirilmesi Allah'la olan işbirliğine bağlıdır. Din eğitimi hedeflerinden evrensel değerlere kendi dini bilgi ve bilinçleriyle katılmalarını sağlama, işbirliği yeterliğini karşılayan bir hedef olarak değerlendirilebilir.

İslam, insanın sosyal ahlâk değerleri kazanmasını amaçlamaktadır. Bu amaçla Kur'an, toplumsal huzur, güven ve barış içinde olmayı sağlamaya yönelik mesajlar içerir. Sosyal becerilerin alt boyutu olan çatışma yönetimi, işbirliği, ekip çalışmasına yatkınlık, liderlik ve ilişki kurma becerilerinin Kur'an'da insandan istenen becerilerdendir. Din eğitiminde çatışmaları yönetebilme; ilişki ve iletişimini doğru değerler üzerine kurabilme; işbirliği yapabilme; liderlik becerisine sahip olma; insan ilişkilerini yönetme, doğru değerlendirme ve sağlıklı ilişkiler kurabilme ve özgeci duyarlıkların geliştirilmesi hedeflerinin bu yeterliklerle ilişkili olduğu anlaşılmaktadır.

SONUÇ

Bireye ihtiyaçlarını giderebilecek bilgi, beceri ve tutumun kazandırılması eğitim faaliyetlerini oluşturmaktadır. Duygusal zekânın bu anlamda eğitim faaliyetlerine dâhil edilmesinin yarar sağlayabileceği görülmektedir.

Din eğitimi, duygusal zekâ eğitiminde olduğu gibi, kişisel kazanımları ve sosyal ahlaki değerleri hedef olarak ele alır. Din eğitiminde kazandırılması düşünülen beceriler, giderek çoğulcu bir nitelik kazanan toplumumuzda, insanların karşılıklı saygı içinde yaşamalarını ve verimli bir toplumsal diyalog

yaratılmasını sağlama açısından, gitgide daha fazla ihtiyaç duyulan becerilerdir. Aynı zamanda bu beceriler demokrasinin temel sanatları olduğu gibi dinin de temel teklifleridir ve din eğitiminin duyuşsal alan hedefleri arasındadır.

Hedefi, insanı dünya ve ahiret hayatında mutlu kılmak olan İslam dini, bu özelliklerini fark ettirmek, böylece insana duygularını anlamak, davranışlarını akli imkânları kadar duygusal kabiliyetlerini de şekillendirmek suretiyle ona doğru yolu göstermek için rehberlik etmektedir. Kur'an'da daha önce ifade edilen ayetlerle birlikte *"O halde yüzünü, Allah'ı bir tanıyarak dine, Allah'ın insanları üzerine yaratmış olduğu fıtratına doğrult..."*(Rum, 30/30) ayeti kişinin kendi fıtratını tanımasında, farkındalık yeterliğinin önemini ortaya koymaktadır. Din eğitiminin amaçları açısından bakıldığında, Kur'an'ın insanın kabiliyetlerini, eksikliklerini, duygusal durumlarının neler olduğunu ortaya koyduğunu ve insanın bunun farkında olmasını amaçladığını söylemek mümkündür.

Kur'an, insandan emir ve yasaklarıyla, kendini yönetme becerisi içinde olmasını istemektedir. Din eğitiminin iyi insan hedefi bakımından, iyi insanın en önemli vasfının kendini yönetebilme becerisi olduğu düşünülebilir. İnsan bu becerisini kullanarak, arzu ve isteklerini yönetip, olumlu davranışlara doğru yönelebilme gücü kazanmalıdır. Duygusal zekânın yeterliklerinden biri olan kendini yönetme bileşeninin, Kur'an'ın tekliflerine benzer öğeler taşıdığı görülmektedir.

Kur'an'da fizyolojik ihtiyaçlarla psikolojik güdüler arasındaki ilişki ödül ve ceza kavramının temelini oluşturmaktadır. İnsanı kötülükten uzak tutma amacında olan Kur'an, *"Herkesin yöneldiği bir yön vardır. Haydi, hep hayırlara koşun, yarışın!..."(Bakara 2/148)* âyetinde ifade edildiği gibi insanı motive ederek iyiye yönlendirmeye çalışmaktadır. Bu anlamda duygusal zekanın motivasyon yeterliğinin alt yeterlikleri ile beraber değerlendirildiğinde Kur'an'la ilişkili olduğu, din eğitiminde ise motivasyonun eğitim ve eğitimin kazanımları açısından önemli bir yeterlik olduğu anlaşılmaktadır.

Din eğitiminde bireyin sosyal ahlâk değerleri kazanmasının sağlanması hedefi, bu eğitimin toplumsal yönünü ifade etmektedir. Kur'an insanın tek bir

yönünü ele alan bireysel bir din anlayışına değil, onu bütünüyle ele alan hem kişisel hem de toplumsal bir ahlaki ve manevi gelişimi hedeflemektedir. Kur'an'da insanları sosyal duyarlılığa çağıran ayetlerde empatik bir tavır gerektiği görülmektedir. Duygusal zekânın yeterliklerinden biri olan empati, din eğitiminin özgeci hedefleri ile yakından ilişkili bir yeterliktir. Hem Kur'an hem de din eğitiminin insandan bir takım sosyal beceriler kazanmasını beklediği görülmektedir. O halde duygusal zekânın bir öğesi olan sosyal becerilerin din eğitimi ile ilişkili ve önemli bir yeterlik olduğu sonucuna ulaşılmıştır.

Bütün bunlardan sonra denilebilir ki, duygusal zekânın ele aldığı konular, Kur'an'ın genel anlamda amaçlarını oluşturan, insanın manevî, ahlak ve sosyal gelişimini sağlamaya dönük konularla benzer nitelik taşımaktadır. Bu anlamda din eğitiminin, Kur'an'ın ve duygusal zekâ hareketinin amaçlarının bir yerde kesiştiğini söylemek mümkündür. Din eğitimi bilimi alanında bu üç çizgi dikkate alınarak yapılacak çalışmalar din eğitimine yeni açılımlar kazandırabilir.

Sonuç olarak din eğitiminin amaçları ve ilgili Kur'an âyetlerinin duygusal zekâ yayınlarının diliyle açıklanmasının alana ve günümüz insanına yeni ve özgün bir bakış açısı kazandırabilir. Konu bir bütün olarak incelendiğinde aslında Müslüman geleneğinin, ahlâki, kültürel ve entelektüel eğitim kavramlarının, bugün dikkat çekilen duyuşsal eğitim kavramlarına ve duygusal zekâ yeterliklerine uzak olmadığı ve benzer amaçları dillendirdiği çok açık bir şekilde görülebilmektedir.

Kaynaklar

Açıkgöz, Kamile Ün (1995) Etkili Öğrenme ve Öğretme, DEÜ Buca Eğitim Fakültesi, İzmir.

Alawneh, S.F. (1998) Human Motivation: An Islamic Perspective, *The American Journal of Islamic Social Sciences*, 15(4), 19-39.

Armaner, N. (1973) Şahsiyet Terbiyesinde Dini Kültürün Rolü, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 21(1), 143-149.

Armaner, Neda (1967) İnanç ve Hareket Bütünlüğü Bakımından Din Terbiyesi, Milli Eğitim Bakanlığı Yayınevi, İstanbul.

Ashraf Syed Ali (1985). New Horizons in Muslim Education, Cambridge: Hodder and Stoughton.

Ay, M. (2011). Kelam'da Akıl İman İlişkisi: Temel Teolojik Yaklaşımlar, *A.Ü. İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 52(1), 49-68.

Bahman, Shahnaz ve Maffini, Helen. (2008). Developing Children's Emotional Intelligence, Continuum International Publishing Group, London.

Batar, Yusuf. (2011). Empatik Din Eğitimi, (1. Baskı), Vesta Ofset, İstanbul.

Bilgin, Beyza. (2001). Eğitim Bilimi ve Din Eğitimi, Gün Yayıncılık, Ankara.

Bilgin, Beyza ve Mualla Selçuk (2000). Din Öğretimi Özel Öğretim Yöntemleri, (5. Baskı), Gün Yayıncılık, Ankara.

Çelikel, Bülent (2001). Fazlur Rahman'ın Eğitim Anlayışı,. Yayınlanmamış Yüksek Lisans Tezi, Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Çelikel, Bülent. (2008). Gazâlî ve Eğitim, İzmir İlahiyat Vakfı Yayınları, İzmir.

Elias, J. M., Parker, S. J., Kash V. M., Weissberg R. P. ve O'Brien M. U. (2008). Social and Emotional Learning, Moral Education, and Character Education: A Comparative Analysis and a View Toward Convergence, Yayınlandığı Kitap Nucci, L. P. ve Narvaez, D. (Editörler), *Handbook of Moral and Character Education*, (248-266). New York London: Routledge Taylor & Francis Group.

Ev, H. (2006). "Hadislere Göre Din Eğitiminin Amaçları (El-Edebül Müfret Örneği)" Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, 24, 83-104.

Ev, Hacer. (2007). İbn Haldun'un Eğitim Görüşü,. Yayınlanmamış Doktora Tezi. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, İzmir.

Goleman, D. (2004). *Duygusal Zekâ*, (Çev. Banu Seçkin Yüksel), İstanbul: Varlık Yayınları.

Gömleksiz, M.N. ve Ülkü Kan A. (2012). Eğitimde Duyuşsal Boyut ve Duyuşsal Öğrenme, *Turkish Studies*, 7(1), 1159-1177.

Graczyk, PA.,Weissberg, R.P., Payton J.W., Elias M. J., Greenberg M.T. ve Zins J.E.. (2000). Criteria for Evaluating the Quality of School-Based Social and Emotional Learning Programs. Yayımlandığı Kitap R.Bar-On ve J.D. A. Parker (Editörler), TheHandbook of EmotionalIntelligence, Theory, Development, Assessment, and Application at Home, School, and in the Workplace (391-410). San Francisco, Jossey-Bass Inc., A Wiley Company.

Hamburg, David (1992). Today's Children: Creating a Future for a Generation in Crisis, Times Books, New York.

Hassan, A., Abiddin N.Z. ve Ahmad, A.R. (2011). Islamic Philosophy as the Basis to Ensure Academic Excellence, *Asian Social Science*, 7(3), 37-41.

Horozcu, Ü. (2010). Tecrübî Araştırmalar Işığında Dindarlık ve Maneviyat ile Ruhsal ve Bedensel Sağlık Arasındaki İlişki, *Milel ve Nihal İnanç, Kültür ve Mitoloji Araştırmaları Dergisi*, 7(1), 209-240.

Hökelekli, H. (2007, Mayıs). *Kur'an'ın Eğitime Getirdiği Değerler ve Hedefler*, X. Kur'an Sempozyumu Kur'an ve Eğitimi Kongresinde sunulmuş bildiri, Tokat.

Kahraman, Y., Mutlu, M.K., ve Arslan, S. (2011). Girişimciliğin Oluşumu ve Kültürle İlişkisi, *Süleyman Demirel Üniversitesi İktisadi ve İdari Bilimler Fakültesi Dergisi*, 16(3), 349-361.

Kılıç, R. (1999). Din Öğretimini Temellendirme Problemi, *Ankara Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 40(1), 215-221.

Markuly, M. S. (2006, Haziran 16). Literacy of the Heart: Finding a Language for the Affective Dimension of Religious Education, <http://old.religiouseducation.net/member/03_papers/Markuly.pdf> (15.12.2013).

McCullough M. E. ve Willoughby B. L. B. (2009). Religion, Self-Regulation, and Self-Control: Associations, Explanations, and Implications, *Psychological Bulletin*, 135(1), 69-93.

Novick Bernard, S. Kress Jeffrey ve J. Elias Maurice (2002). Building Learning Communities Character: How to Integrate Academic, Social, and Emotional Learning, ASCD (Association for Supervision and Curriculum Development), Virginia USA.

Öğülmüş, S. (1991). İçerik Çözümlemesi, *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24(1), 213-228.

Parladır, S. (1995). Din Eğitiminde Hedefler, *Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi*, 9, 79-102.

Radford, M. (2003). Emotional Intelligence and Education, *International Journal of Children'sSpirituality*, 8(3), 255-268.

Sahadat, J. (1997). Islamic Education: A Challenge to Conscience, *the American Journal of İslamic Social Science*, 14(4), 19-34.

Sharif, M. M. (1986). "Eğitimde İslami Hedefler", Çev. Ali Özer, Dokuz Eylül Üniversitesi İlahiyat Fakültesi Dergisi, Sayı: 3, ss. 205-214.

Stein, J.S. ve Howard E.B. (2003). *EQ Duygusal Zekâ ve Başarının Sırrı*, (Çev. Müjde Işık), İstanbul, Özgür Yayınları.

Tavşancıl, E. ve Aslan, E. (2001). *İçerik analizi ve uygulama örnekleri*. İstanbul, Epsilon Yayınları.

Yavuz, Kerim (1983). Çocukta Dini Duygu ve Düşüncenin Gelişmesi, Diyanet İşleri Başkanlığı Yayınları, Ankara.

Yeşilyaprak, B. (2001). Duygusal Zekâ ve Eğitim Açısından Doğurgular, *Kuram ve Uygulamada Eğitim Yönetimi Dergisi*, 25, 139-146.

Extended Abstract

Since behavioral approach cannot explain enough the nature of learning, affective aspects are increasingly coming to fore besides the cognitive aspects of learning. Today in education for all students to improve their emotional

development and social skills needed to provide educational opportunities began to be considered with the idea of emotions educable mentally if seen as a part of mental life. Education as an action for the recovery aimed at the development of individual and social competence, a number of people in self-realization, mental, physical, emotional and social skills, behavior and knowledge gain manifests itself as its effectiveness (Goleman, 2004; Gömleksiz ve Ülkü Kan, 2012; Bahman ve Maffini, 2008). It is possible to say that Emotional intelligence, a new theory in the field of Education, plays on essential role for this aim.

Emotional intelligence education for implementation, rather than a new lesson in the curriculum of existing courses and topics, which are associated with emotions and social life is stated to be useful in collating (Goleman, 2004). From this point, religious education takes place in curriculum. Therefore education, personal, social, moral and spiritual aspects might be considered more meaningful due to handling. Religious education as a whole to address person, it is possible to say that religious education aims to provide him mental strength along with the ability to think and act with the heart (Kılıç, 1999).

The qualifications provided by the Qur'an, is not the education of a certain aspect of a person; but rather the education of all powers whole powers, personality and character. Education of the heart as education of the mind, besides the mental education, the education of the heart and mental powers emotional structure is important. The aim of education is in the Qur'an to create a balanced and robust personality structure away from extremism with to create mechanisms of control over Man's desire and impulse the value program (Hökelekli, 2007).

Religious education can be useful to relate the concept of emotional intelligence education in terms of religious education to become an active as student-centered education and students to see religion worthwhile in daily life. Religious education with overlapping values is almost identical which addresses the mind and heart and the elements of emotional intelligence and the basic skills necessary for life.

Emotional intelligence competencies can be addressed as each one of them is considered separate goals when determining the goals of religious education, which is in essence a values education. Five basic emotional intelligence competencies which consist of self-awareness, self-management and motivation of personal competence intertwined with the main objective of religious education for the individual to become spiritual and moral presence. As for empathy and social skills which are expressed as social competencies are intertwined with the goal of a person's gaining social and moral values. This relationship is emphasized especially in the context of affective goals in religious education.

Addressing the issues of emotional intelligence is of a similar nature to a person's spiritual, moral and social development aimed at fostering the issues that constitute the general aims of the Qur'an. Accordingly regarding, religious education, the Qur'an, and emotional intelligence movement's goals, it is possible to say that they intersect at one point.

In the field of science of religious education by considering these three lines of work to be done can bring new perspectives to religious education. The aims of religious education and related Qur'anic verses explained in the language of emotional intelligence, publications will bring a new and unique perspective to the people of today and in this field.

Subject when analyzed as a whole, in fact with case studied, the concept of the Muslim tradition of moral, cultural and intellectual education of the Muslim tradition it is being understood to have similar objectives and being not far away from the concept that affective education is taken care today.